

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΣ: ΟΙ ΦΩΤΙΣΤΕΣ ΤΩΝ ΣΛΑΒΩΝ

ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ Θεολόγου - Καθηγητού

Ο εκχριστιανισμός των Σλαβικών λαών είναι ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα, τόσο για την Εκκλησία, όσο και για την πολιτική ιστορία. Η μεγάλη ομοεθνία των Σλάβων άφησαν πίσω τους το βάρβαρο και ειδωλολατρικό παρελθόν και εντάχτηκαν στον πολιτισμένο κόσμο και το σπουδαιότερο: γνώρισαν τη σώζουσα αλήθεια του Ευαγγελίου, χάρις στους δύο μεγάλους άνδρες, τους αγίους θεσσαλονικείς αδελφούς **Κύριλλο και Μεθόδιο**.

Έζησαν τον 9^ο αιώνα. Ήταν δύο από τα επτά παιδιά ονομαστής οικογένειας της Θεσσαλονίκης. Ο πατέρας τους **Λέων ο δρουγγάριος**, ευσεβής άνθρωπος, κατείχε υψηλή στρατιωτική θέση. Φρόντισε να δώσει σπουδαία μόρφωση στα παιδιά του και να τα τοποθετήσει σε ανώτερες κρατικές θέσεις.

Ο **Κύριλλος (Κωνσταντίνος ήταν το κοσμικό του όνομα)**, γεννήθηκε το 827. Σπούδασε στην Κωνσταντινούπολη, χειροτονήθηκε ιερέας και έφτασε στο βαθμό του επισκόπου. Παράλληλα δίδαξε στα εκεί ονομαστά πανεπιστήμια Φιλολογία, Φιλοσοφία και Θεολογία. Γνώριζε τη **σλαβική**, την **εβραϊκή**, τη **συριακή** και την **αραβική γλώσσα**, τις οποίες χρησιμοποίησε στο κατοπινό ιεραποστολικό του έργο.

Ο **Μεθόδιος (Μιχαήλ ήταν το κοσμικό του όνομα)**, γεννήθηκε το 815. Έκαμε και αυτός λαμπρές σπουδές και ξεκίνησε την καριέρα του ως ανώτατος στρατιωτικός διοικητής της **Θεσσαλίας**. Αλλά αργότερα παραιτήθηκε από το αξίωμά του, αποσύρθηκε σε μοναστήρι στον **Όλυμπο**, όπου εκάρη μοναχός.

Βρισκόμαστε με μια εποχή που το Βυζάντιο βρίσκεται στο απόγειο της δυνάμεώς του. Η βυζαντινή δόξα είχε φτάσει ως τους βαρβάρους, οι οποίοι θαύμαζαν τον βυζαντινό πολιτισμό. Το **863** ο Σλάβος ηγεμόνας της **Μοραβίας Ρατισλάβος** ζήτησε από τον βυζαντινό αυτοκράτορα **Μιχαήλ Γ΄** και τον **Πατριάρχη Φώτιο** να στείλουν ιεραποστόλους για να εκχριστιανίσουν το λαό του και να υιοθετήσουν τον πολιτισμό των βυζαντινών. Τόσο ο αυτοκράτορας Μιχαήλ, όσο και ο άγιος Φώτιος επέλεξαν τους δύο αδελφούς να αναλάβουν το δύσκολο αυτό έργο. Εκείνοι δέχτηκαν με χαρά και προθυμία, διότι θεώρησαν την αποστολή τους ως κλήση του Θεού για τη σωτηρία των Σλάβων, οι οποίοι βρισκόταν στο σκοτάδι της πλάνης. Αλλά και να τους καταστήσουν φίλους της αυτοκρατορίας, σταματώντας τις ληστρικές επιδρομές τους στα βόρεια σύνορά της.

Η πρώτη ενέργειά τους ήταν να δημιουργήσουν αλφάβητο, για να προσεγγίσουν ευκολότερα τους αμαθείς αυτούς λαούς. Ο μεγαλοφυής Κύριλλος εφηύρε αλφάβητο, στηριζόμενο στο ελληνικό και αποδίδοντας τους φθόγγους της σλαβικής γλώσσας. Η γραφή του ονομάστηκε **Κυριλλική**, προς τιμή του Κυρίλλου και αποτέλεσε ως τα σήμερα το αλφάβητο όλων των σλαβικών λαών. Ονομάστηκε **Γλαγολιτικό**, στο οποίο μετέφρασαν την Αγία Γραφή και πολλά θεολογικά και λειτουργικά βιβλία της Εκκλησίας.

Έχοντας την στήριξη των βυζαντινών και του Ρατισλάβου, εργάστηκαν με πρωτοφανή ζήλο και σε σύντομο χρόνο εκχριστιάνισαν του **Μοραβούς** και άλλους λαούς της Κεντρικής Ευρώπης. Αλλά αυτό δεν άρεσε στους βάρβαρους **Φράγκους**, οι οποίοι είχαν ασπασθεί το λατινικό δόγμα, και είχαν υιοθετήσει κακόδοξες πίστεις, όπως την αίρεση του **φιλιοκβε**, διότι έβλεπαν ως απειλή την επιρροή των βυζαντινών στις κτήσεις τους. Παράλληλα προκάλεσαν την οργή και τη ζήλια των Λατίνων κληρικών, διότι και εκείνοι έβλεπαν να περιορίζεται η εξουσία τους στα μέρη εκείνα. Επιπλέον έβλεπαν με καχυποψία την αλλαγή εθίμων των χριστιανών, οι οποίοι αρέσκονταν να ακολουθούν πλέον τα βυζαντινά. Ας μην ξεχνάμε πως την ίδια εποχή έχουμε το πρώτο, **επί ιερού Φωτίου σχίσμα**, με την Εκκλησία της Ρώμης, η οποία

άρχισε να δηλητηριάζει τις σχέσεις των δύο Εκκλησιών. Το αποτέλεσμα ήταν οι εντάσεις και οι διώξεις των δύο ιεραποστόλων από τους ψευδάδελφους χριστιανούς.

Το **868** αναγκάστηκαν να μεταβούν στη Ρώμη για να απολογηθούν στον πάπα Ανδριανό Β΄, κατηγορούμενοι ότι παρέβαιναν το λατινικό δόγμα, επειδή είχαν εισάγει τη σλαβική γλώσσα στη λατρεία, ενώ ήταν υποχρεωμένοι να χρησιμοποιούν μόνο τρεις γλώσσες, η εβραϊκή, η ελληνική και η λατινική. Ο Κύριλλος και ο Μεθόδιος υποστήριξαν με σθένος πως οι γλώσσες είναι ανθρώπινα κατασκευάσματα και πως όλοι οι λαοί έχουν το δικαίωμα να ακούνε το λόγο του Θεού και να τελείται η λατρεία τους στη μητρική τους γλώσσα και στην κουλτούρα τους. Ο Πάπας πείστηκε και ευλόγησε τις μεταφράσεις και δικαίωσε τους δύο βυζαντινούς ιεραποστόλους. Μάλιστα τέλεσε ο ίδιος, με συλλειτουργούς του τον Κύριλλο και Μεθόδιο, λειτουργία στη σλαβική γλώσσα, αναγνωρίζοντάς την και επίσης καταδίκασε ως κακόδοξους (τριγλωσσίτες), όσους απέκλειαν και άλλες γλώσσες από τη θεία λατρεία.

Ο Κύριλλος (Κωνσταντίνος) κατά την παραμονή του στη Ρώμη αρρώστησε και κοιμήθηκε το Φεβρουάριο του 869, αφού προηγουμένως έλαβε το μοναχικό σχήμα και το μοναχικό όνομα Κύριλλος. Ετάφη με τιμές στην περίφημη βασιλική του **Αγίου Κλήμεντα**, όπου σώζεται μέχρι σήμερα το τάφος του. Το έργο του στους Σλάβους το συνέχισε ο Μεθόδιος, εν μέσω αφόρητων διώξεων, φυλακίσεων και ταλαιπωριών από τους Φράγκους και του Λατίνους, παρ' όλη τη στήριξη που είχε από τον Πάπα. Είχε χειροτονηθεί επίσκοπος **Σιρμίου**. Κοιμήθηκε στις **6 Απριλίου του 885**. Η μνήμη τους εορτάζεται από κοινού στις **11 Μαΐου**.

Οι άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος, οι φωτιστές των Σλάβων ανήκουν χωρίς αμφιβολία στις κορυφαίες προσωπικότητες της παγκόσμιας ιστορίας. Φώτισαν, με το σωτήριο μήνυμα του Ευαγγελίου, τους ευρισκομένους στο στα σκοτάδια της πλάνης λαούς Κεντρικής Ευρώπης και ταυτόχρονα τους εκπολίτισαν, μεταλαμπαδεύοντας σ' αυτούς τον θαυμαστό βυζαντινό πολιτισμό. Δίκαια οι αδελφοί μας Σλάβοι τιμούν με ιδιαιτερότητα του δύο μεγάλους άνδρες και θεωρούν εμάς τους Ορθοδόξους Έλληνες ως φωτιστές τους. Ιδού ο σωστικός και εκπολιτιστικός ρόλος της Εκκλησίας μας στον κόσμο, που δεν είναι σε θέση να δουν οι πνευματικά κοντόφθαλμοι σύγχρονοί μας επικριτές Της!